

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2016/1230

z 12. júla 2016,

ktorým sa stanovuje, že Portugalsko neprijalo účinné opatrenia v reakcii na odporúčanie Rady z 21. júna 2013

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 126 ods. 8,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

- (1) Podľa článku 126 zmluvy sa členské štáty musia vyhýbať nadmernému deficitu verejných financií.
- (2) Pakt stability a rastu vychádza z cieľa zdravých verejných financií, ktoré sú prostriedkom na posilňovanie podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast smerujúci k vytváraniu pracovných miest. Pakt stability a rastu obsahuje nariadenie Rady (ES) č. 1467/97⁽¹⁾, ktoré bolo prijaté na podporu urýchlenej nápravy nadmerných deficitov verejných financií.
- (3) Rada, konajúc na základe odporúčania Komisie, rozhodla 2. decembra 2009 v súlade s článkom 126 ods. 6 zmluvy, že v Portugalsku existuje nadmerný deficit, a v súlade s článkom 126 ods. 7 zmluvy a článkom 3 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 vydala odporúčanie na vykonanie nápravy nadmerného deficitu najneskôr do roku 2013⁽²⁾. Rada poskytla Portugalsku finančnú pomoc Únie v nadväznosti na žiadosť portugalských orgánov o finančnú pomoc Únie, členských štátov, ktorých menou je euro, a Medzinárodného menového fondu (MMF)⁽³⁾. Memorandum o porozumení týkajúce sa podmienenosti osobitnej hospodárskej politiky (ďalej len „memorandum o porozumení“) medzi Komisiou a portugalskými orgánmi bolo podpísané 17. mája 2011. Odvtedy Rada vydala na základe článku 126 ods. 7 zmluvy Portugalsku dve odporúčania (9. októbra 2012 a 21. júna 2013), ktorými sa predĺžil termín na nápravu nadmerného deficitu do roku 2014, resp. do roku 2015. Rada v oboch odporúčaniach dospela k názoru, že Portugalsko prijalo účinné opatrenia, avšak vyskytli sa neočakávané nepriaznivé hospodárske udalosti so zásadnými nepriaznivými následkami pre verejnú financie.
- (4) Aby sa celkový deficit verejných financií znížil do roku 2015 vierohodným a udržateľným spôsobom pod referenčnú hodnotu 3 % HDP, Portugalsku sa odporučilo: a) znížiť celkový deficit na úroveň 5,5 % HDP v roku 2013, 4,0 % HDP v roku 2014 a 2,5 % HDP v roku 2015, čo sa na základe aktualizácie hospodárskeho výhľadu útvarov Komisie pre Portugalsko z mája 2013 pokladalo za vývoj zodpovedajúci zlepšeniu štrukturálneho salda vo výške 0,6 % HDP v roku 2013, 1,4 % HDP v roku 2014 a 0,5 % HDP v roku 2015; b) vykonať opatrenia vo výške 3,5 % HDP na obmedzenie deficitu v roku 2013 na 5,5 % HDP, vrátane opatrení vymedzených v zákone o rozpočte na rok 2013 a dodatočných opatrení zahrnutých v dodatkovom rozpočte – konkrétne ide o zníženie mzdových nákladov, zvýšenie efektívnosti fungovania verejnej správy, zníženie verejnej spotreby a lepšie využívanie finančných prostriedkov Únie; c) opierať sa o výsledky prieskumu verejných výdavkov, prijať trvalé konsolidačné opatrenia v hodnote najmenej 2,0 % HDP s cieľom dosiahnuť celkový deficit na úrovni 4,0 % HDP v roku 2014 a usilovať o zjednodušenie a modernizáciu verejnej správy, obmedzenie nadbytočných funkcií a subjektov vo verejnom sektore, zlepšenie udržateľnosti dôchodkového systému a dosiahnutie cieľových úspor

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽²⁾ Všetky dokumenty týkajúce sa postupu pri nadmernom deficite Portugalska sa nachádzajú na tejto webovej stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/portugal_en.htm

⁽³⁾ Vykonávacie rozhodnutie Rady 2011/344/EÚ zo 17. mája 2011 o poskytnutí finančnej pomoci Únie Portugalsku (Ú. v. EÚ L 159, 17.6.2011, s. 88).

nákladov na jednotlivých odvetvových ministerstvách; d) prijať potrebné trvalé konsolidačné opatrenia na dosiahnutie cieľového deficitu na rok 2015 vo výške 2,5 % HDP. Portugalsku sa ďalej odporučilo, aby udržalo tempo reforiem správy verejných financií prostredníctvom revízie zákona o rozpočtovom rámci do konca roku 2013 a ďalej tak zlepšilo rozpočtové postupy a zásady rozpočtového riadenia, zodpovednosti, transparentnosti a zjednodušenia a pokračovalo v úsilí o obmedzenie podmienených záväzkov vyplývajúcich zo štátnych podnikov a verejno-súkromných partnerstiev.

- (5) V aktualizácii hospodárskeho výhľadu útvarov Komisie pre Portugalsko z mája 2013, z ktorej vychádzalo odporúčanie Rady z 21. júna 2013, sa predpokladalo, že portugalské hospodárstvo klesne o 2,3 % v roku 2013 a následne porastie v dvoch nasledujúcich rokoch o 0,6 %, resp. o 1,5 %. Rast HDP v nominálnom vyjadrení sa predpokladal na úrovni – 0,6 % v roku 2013, na úrovni 1,8 % v roku 2014 a vo výške 2,7 % v nasledujúcom roku.
- (6) Rada vo svojom odporúčaní z 21. júna 2013 stanovila termín 1. októbra 2013, dokedy sa v súlade s ustanoveniami článku 3 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97 mali prijať účinné opatrenia. V súlade s článkom 10 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 472/2013 bolo Portugalsko oslobodené od osobitného podávania správ v rámci postupu pri nadmernom deficite a podávalo správy v rámci svojho programu makroekonomických úprav.
- (7) V následných posúdeniach boli zdôraznené riziká nedodržania odporúčania Rady z 21. júna 2013. V júli 2015 Rada na základe svojho posúdenia programu stability na rok 2015, prvého posúdenia po ukončení programu makroekonomických úprav, dospela k záveru, že existuje riziko, že Portugalsko nedodrží ustanovenia Paktu stability a rastu. Podobne sa aj v stanovisku Komisie k návrhu rozpočtového plánu Portugalska na rok 2015 dospelo k záveru, že existuje riziko, že Portugalsko poruší pravidlá Paktu stability a rastu. Komisia predovšetkým poukázala na riziko, že náprava nadmerného deficitu nebude vykonaná v stanovenej lehote do roku 2015. Komisia okrem toho poukázala na to, že intenzita štrukturálneho úsilia nezodpovedá intenzite uvedenej v odporúčaní, čo znamená, že je potrebné prijať dodatočné štrukturálne konsolidačné opatrenia na rok 2015 na podporu vierohodnej a udržateľnej nápravy nadmerného deficitu.
- (8) Nové posúdenie opatrení, ktoré prijalo Portugalsko na nápravu nadmerného deficitu do roku 2015 v reakcii na odporúčanie Rady z 21. júna 2013, vedie k týmto záverom:
 - Na základe oznámenia deficitu verejných financií v roku 2015, ktorého správnosť overila Komisia (Eurostat), deficit v roku 2015 predstavoval 4,4 % HDP a presiahol referenčnú hodnotu stanovenú v zmluve na úrovni 3,0 % HDP. Rozdiel vo vzťahu k referenčnej hodnote bol spôsobený predovšetkým opatrením na podporu finančného sektora súvisiacim s riešením krízovej situácie banky Banif (Banco Internacional do Funchal, S.A.) na konci roka 2015, čo malo negatívny vplyv na deficit verejných financií v objeme 1,4 % HDP. Pri zohľadnení daného prvku spolu s jednorazovými príjmovými položkami by deficit bez jednorazových opatrení bol stále tesne nad referenčnou hodnotou uvedenou v zmluve.
 - Celkové zlepšenie štrukturálneho salda v období rokov 2013 až 2015 sa odhaduje na 1,1 % HDP, čo je výrazne pod úrovňou 2,5 % HDP, ktorú odporučila Rada. Po úprave o vplyv revidovaného potenciálneho rastu produkcie a vplyv neočakávaných príjmov alebo výpadkov príjmov v porovnaní so základným scenárom, z ktorého vychádza odporúčanie, je celkové zlepšenie podstatne nižšie, a to na úrovni – 0,1 % HDP.
 - Výška opatrení vykonaných do júna 2014 bola v súlade s cieľmi v rámci programu makroekonomických úprav. Následne sa výška trvalých konsolidačných opatrení na podporu plnenia rozpočtových cieľov na rok 2014 postupom času výrazne znížila z 2,3 % HDP plánovaných v čase stanovovania rozpočtu na rok 2014 na úroveň okolo 1,5 % HDP uvedenú v prognóze, z ktorej sa vychádzalo pri rozpočte na rok 2015. Výška prijatých opatrení jednoznačne zaostáva za odporúčaním, aby v roku 2014 boli prijaté dodatočné opatrenia vo výške aspoň 2,0 % HDP. Výška trvalých opatrení na fiškálnu konsolidáciu sa v prípade roku 2015 ďalej znížila na približne 0,6 % HDP v roku 2015 a celkový cieľ bol stanovený na 2,7 % HDP. Plánované štrukturálne konsolidačné opatrenia teda nestačili na dosiahnutie odporúčaného cieľového deficitu na rok 2015 vo výške 2,5 % HDP. Výsledný deficit v roku 2015 potvrdil, že plánované opatrenia boli nedostatočné.
 - Vo všeobecnosti podporilo zlepšenie celkového deficitu od júna 2014 oživenie hospodárstva a zníženie výdavkov na úroky v prostredí nízkych úrokových sadzieb. Neočakávané zisky neboli použité na zrýchlenie znižovania deficitu a objem štrukturálnych konsolidačných opatrení nepostačoval na dosiahnutie cieľov.
 - Dlh verejných financií sa od vydania odporúčania Rady z 21. júna 2013 podľa prognózy Komisie z jari 2016 do veľkej miery stabilizoval – na úrovni 129,2 % HDP na konci roku 2013, 130,2 % HDP v roku 2014 a 129,0 % HDP v roku 2015.

- Fiškálno-štrukturálne reformy pokročili vo väčšine oblastí, aj keď rôznym tempom. Zákon o rozpočtovom rámci bol prepracovaný a posilnený a plnú účinnosť má nadobudnúť v septembri 2018. Na zabránenie daňovým podvodom a únikom a v rámci reformy daňovej správy sa vyvinulo značné úsilie. Dlhodobá udržateľnosť dôchodkového systému sa v posledných rokoch zlepšila, no krátkodobé a strednodobé problémy pretrvávajú. Reforma systému zdravotnej starostlivosti, ktorej cieľom je zabezpečiť udržateľnosť vnútroštátneho zdravotníckeho systému, napreduje primeraným tempom. V posledných rokoch boli zavedené reformy verejnej správy na zlepšenie fiškálnej správy na regionálnej a miestnej úrovni, ako aj reformy verejných podnikov a štátnych podnikov, a to najmä počas trvania programu makroekonomických úprav.
- (9) Uvedené skutočnosti vedú k záveru, že reakcia Portugalska na odporúčanie Rady z 21. júna 2013 nebola dostatočná. Portugalsko neodstránilo svoj nadmerný deficit do roku 2015. Fiškálne úsilie zďaleka nedosahuje úroveň, ktorú odporúčala Rada,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Portugalsko neprijalo účinné opatrenia v reakcii na odporúčanie Rady z 21. júna 2013.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Portugalskej republike.

V Bruseli 12. júla 2016

Za Radu
predseda
P. KAŽIMÍR